

READUCEREA CAPULUI MARELUI VOIEVOD MIHAI VITEAZUL LA MĂNĂSTIREA DEALU - O SĂRBĂTOARE NAȚIONALĂ A TUTUROR ROMÂNILOR

*Conf. univ. dr. Mihai Oproiu,
Prep. univ. drd. Iulian Oncescu,
Universitatea „Valahia” Târgoviște*

Printre primele manifestări desfășurate după realizarea Unirii de la Alba Iulia din 1918, istoria a înregistrat, nu întâmplător, și readucerea capului marelui voievod Mihai Viteazul la Mănăstirea Dealu. Generația care împlinise visul unirii politice românești ținea, evident, să cinstească astfel, ca o datorie, memoria aceluia care înfăptuise prima Unire a celor trei țări române și se intitulase “*domn al Țării Românești, al Ardealului și al toată Țara Moldovei*”. După îndelungi peregrinări, capul voievodului poposise ultima dată, la sfârșitul primului război mondial, la Mitropolia din Iași.

Sufletul întregii acțiuni era cel mai mare istoric național, Nicolae Iorga. Acesta s-a străduit să organizeze aducerea relicvei sacre la locul cel mai potrivit ce i se cuvenea, inițiind această întoarcere la Mănăstirea Dealu cu un ceremonial fastuos. La acesta urmau să participe, în mod simbolic, delegați din toate provinciile românești, de curând unite într-o singură țară. Această manifestare semnificativă, închinată unuia din marii eroi și martiri ai neamului, primul care se jertfise pentru unitatea tuturor românilor, a început la Mitropolia din Iași, în prezența oficialităților guvernamentale și locale și a unei mulțimi venite din mai toate localitățile vecine. Un important cortegiu a străbătut apoi străzile Ștefan cel Mare, Piața Unirii și s-a îndreptat spre gară. Acolo, înaintea imbarcării, au defilat pe dinainte trupele și s-a prezentat onorul raclii cu relicva marelui dispărut, simbol peste veacuri al unității tuturor românilor, simbol ce însuflețise atâtea generații și încurajase îndrăzneala și izbânda celei triumfătoare la 1918.

Racla a fost așezată într-un vagon al unui tren special și a fost însoțită de o numeroasă delegație. Se prevăzuse inițial ca trenul special să urmeze, simbolic, drumul fără odihnă al marelui dispărut și

să poposească deci la Suceava, Cluj, Alba Iulia, Sibiu și Șelimbăr, înainte de a se opri definitiv la Dealu. Din motive ce ne rămân puțin cunoscute însă, s-a renunțat la proiectul inițial. Cortegiul a plecat direct spre Târgoviște, prin Ruginoasa, acolo unde s-a organizat o scurtă ceremonie și la mormântul domnitorului Alexandru Ioan Cuza, un alt simbol aducător aminte de etapele creării statului românesc modern. Trenul special a staționat apoi în gara de la Mircești, delegații vizitând casa poetului Vasile Alecsandri, și, prin Focșani, a ajuns în final la Târgoviște. De-a lungul întregului traseu, trenul a fost întâmpinat peste tot de numeroși cetățeni din localitățile pe unde a trecut, iar în principalele gări s-au desfășurat ceremonii omagiale.¹ Dincolo de protocol, era evident că românii trăiau în toată evlavia amintirii marelui voievod, copleșiți de simțământul datoriei față de marele erou și de cel a datoriei împlinite.

Aflăm, totuși, că la Târgoviște s-a știut destul de târziu de reîntoarcerea într-un cadru atât de impunător a singurei relicve a celui care a dat la vremea sa strălucire cetății sale de scaun. Printr-o adresă a Serviciului Tehnic al Primăriei orașului Târgoviște către primar, datată în 13 august 1920, se preciza că *“din auzite, în ziua de 28 august urma să se aducă la Mănăstirea Dealu capul lui Mihai Viteazul, recomandându-se măsuri urgente de curățenie și reparare a pavajului pe unde va trece cortegiul”*.² Sigur că împrejurările nu erau, în 1920, dintre cele mai fericite, la un an după încheierea, pentru România, a războiului. A doua zi, primăria se adresează, deci, comandantului Garnizoanei militare locale, cerând lămuriri în legătură cu programul ceremoniei din 28 august, pentru a lua de urgență măsurile ce se impuneau.³ Abia la 22 august, în legătură cu serbările prilejuite de sosirea trenului cu racla voievodului, primăria cerea polițaiului local să ia cele mai adecvate măsuri ca toate prăvăliile și localurile publice să fie închise *“pe timpul cât va dura solemnitatea”*, iar pe parcursul cortegiului prăvăliile să fie pavoazate.⁴

Alte adrese către polițai, din aceeași zi, cereau acestuia să ia și alte măsuri urgente: să ia cu împrumut scânduri de brad necesare decorării orașului, să se construiască arcuri de triumf, iar cinci căruțe

¹ Ioan Petrovici, *De-a lungul unei vieți. Amintiri*, Editura pentru Literatură, București, 1966, p. 19.

² Direcția Arhivelor Statului a Județului Dâmbovița, Fond *Primăria orașului Târgoviște*, dosar 1/1920, fila 62.

³ *Ibidem*, fila 61.

⁴ *Ibidem*, fila 65.

să participe la curățenia exemplară a orașului. O telegramă a Ministerului de Război comunica trimiterea programului serbărilor către prefectură, iar prin alta se comunica același program Garnizoanei. În desfășurarea evenimentelor se implica și instituția gazdă, Liceul Militar "Nicolae Filipescu", care, într-o adresă către garnizoană, preciza că pe 26 august vor avea loc serbări cu ocazia aducerii capului "*marelui erou și domn Mihai Viteazul, la care vor participa membri ai Parlamentului, atașați militari străini și, după cum avem informații, membri ai familiei regale*".⁵ La celelalte schimbări intervenite în traseul prin țară al ceremoniei, acum interveneau, astfel, și altele.

Stabilindu-se data de 26 august pentru desfășurarea ceremoniei finale, prefectura comunica în copie primăriei programul serbărilor și traseul de urmat. Primarul a luat măsuri speciale pentru udarea străzilor incluse în traseul stabilit și Aleea Mănăstirii Dealu, pavoazarea orașului și ridicarea a patru arcuri de triumf - la gară, la Mitropolie, la intersecția străzii Calea Domnească cu strada Mihai Bravu și la podul Mihai Bravu.

Programul serbărilor de la Târgoviște și de la Mănăstirea Dealu cuprindea (conform copiei aflate în dosarul amintit): "*În ziua de 26 august 1920 se va ridica capul lui Mihai Viteazul de la gară, la ora 9.30, și se va transporta la Mănăstirea Dealu, cu următorul ceremonial: 1. se va oficia, la plecarea din gară, o rugăciune cu preotul din Târgoviște. Vor lua parte: a) autoritățile militare, civile și clerul din localitate; b) Liceul Militar Mănăstirea Dealu; c) trupele din garnizoană cu drapele și muzică; d) toate societățile cu drapele și muzică; e) școala cu corurile din localitate; 2. după oficierea rugăciunii, lădița ce poartă capul marelui erou național se va depune pe un afet de tun care va fi drapat cu drapele naționale cernite și pregătite din vreme, sub îngrijirea Corpului 2 Armată teritorială; 3. toate autoritățile arătate la punctul 1 vor însoți relicva până la Mănăstirea Dealu, unde se va face din nou un serviciu religios; 4. cortegiul ce va însoți relicva eroului va fi format în ordinea următoare: a) un pluton de infanterie va deschide cortegiul; b) toate corurile din Târgoviște vor cânta imnuri religioase și naționale pe tot parcursul drumului; c) clerul; d) școlile, elevii Liceului Militar Mănăstirea Dealu; e) compania de onoare cu toate drapelele din garnizoană și garnizoanele vecine și cu drapelul Regimentului 6*

⁵ *Ibidem*, fila 67

Infanterie "Mihai Viteazul"; f) așeful de tun cu relicvă; g) autoritațile militare și civile și toți ofițerii din garnizoană; h) toate societățile culturale care vor fi invitate la ceremonie în acest scop; i) publicul ce va lua parte la oficierea serviciului religios; j) trupele cu muzică militară vor încheia cortegiul; 5: parada se va comanda de un general din Corpul 2 Armată; 6: pe tot parcursul drumului, așeful de tun va fi escortat de către ofițerii superiori din localitate, de preferință din cei decorați cu Ordinul "Mihai Viteazul"; 7: în tot acest timp, clopotele de la toate bisericile vor suna; 8: ajuns la biserică Mănăstirea Dealu, se va depune capul la vechiul loc, cu onorurile cuvenite, se va oficia slujba religioasă și se vor ține cuvântări ocazionale; 9: după depunerea capului, comisiunea și invitații se vor înapoia la București cu tremuri speciale".⁶

Primăria a invitat la ceremonie din gară pe toți funcționarii ei, în ținută de sărbătoare. La sărbătorite au participat membri ai familiei regale, în frunte cu regele Ferdinand. În amintirile sale, reputatul filozof Ion Petrovici, delegat al Camerei Deputaților, descriese astfel ceremonia de aici: "În gara Târgoviște n-au să mai facă nici o ceremonie oratorică, dar așteptau sosirea garniturii noștre câteva zeci de cetățeni, în frunte cu demnitarii orașului, iar pe un pas înaintea lor, reprezentantul guvernului, generalul P. Rășcanu, ministrul de război.⁷ De cealaltă parte a gării, un car frumos împodobit aștepta prețioasa relicvă pentru a o transporta la vechiul ei locaș. Cortegiul format aici a parcurs pe jos distanța până la Mănăstirea Dealu, pe traseul: Bulevard, str. Libertății până la Prefectură, Calea Domnească, str. Mihai Bravu, podul cu același nume, Aleea Mănăstirii până sus pe platoul pe care a fost construit impunătorul edificiu de către Radu cel Mare.

Ajunși la destinație, cei prezenți s-au orânduit pe două rânduri pentru a asista la desfășurarea ceremoniei. Dintre cuvântările rostite atunci la Mănăstirea Dealu, reținem câteva cuvinte ale prof. univ. Ioan Lupas, reprezentant al Universității din Cluj: «Biruit-au gândul tău, slăvite voievoade Mihail! Căci tot ce au lucrat de 319 ani încoace pentru el, sau împotriva lui, i-a folosit. S-a întrupat acum și trăiește, din toate fibrele sufletului nostru românesc, sădind necontenit și fructificând ideea patriotică, ideea națională și ideea creștină. Iar trupul tău pângărit și pierdut în țărâna de la Turda s-a sculat din

⁶ Ibidem, fila 63-67.

⁷ Ioan Petrovici, op. cit., p. 20.

mormânt și după trei veacuri a încununat în forma organismului național reîntregit cu veșnicia comună a biruinței, gândul în care tu ai crezut ca un creștin, pentru care ai luptat ca un erou și te-ai sacrificat ca un mucenic: gândul unității noastre naționale politice»”.⁸

Pe lespedeza funerară ce avea să acopere definitiv craniul voievodului, Nicolae Iorga, luptătorul neobosit cu pana pentru același ideal al unității depline, pusese să se sape, încă din 1913, aceste profetice cuvinte: *“Aici se odihnește ceea ce crima și împietatea au lăsat din trupul celui sfânt al lui Mihai Voievod cel Viteaz, iar sufletul său trăiește în sufletul unui neam întreg până ce Scripturile se vor împlini, când va afla în ceruri odihna dreptilor împreună cu sufletele fericite ale părinților săi care au fost”*.⁹

O dată cu această ceremonie se cinstea memoria eroului întregitor și a unirii de curând realizate.

⁸ *Ibidem*, op. cit., p. 23

⁹ Radu Gioglovan, Mihai Oproiu, *Inscripții și memorii din județul Dâmbovița, Târgoviște*, 1976, p. 16

